

اورهان پاموک
برنده جایزه نوبل ادبیات ۲۰۰۶

آه بله، خیلی خوشحالم

میترا کیوانمهر

اورهان پاموک نویسنده جوان ترکیه به خاطر رمان «استانبول» برنده نوبل ادبی سال ۲۰۰۶ شد. اثر پاموک داستانی از عشق هنر و قدرت در یک شهر ترکیه است. این کتاب شبیه یک سفرنامه است که در آن رمان نویسی که برندهی جایزه ادبی دولین شده است به زانگه خود بر می‌گردد در حالی که برای خود نقشی یگانه به عنوان دروازه بین شرق و غرب قایل است. پاموک تاریخ شهری و شخصی را با هم می‌آمیزد و اثری به نام «استانبول» خلق می‌کند، که نمایانگر تضادهای فرهنگی است. کتاب تصویری از یکی از شهرهای بزرگ جهان است. این کتاب ترکیبی است از تصاویر شاعرانه، نقد هنری، تعمق متافیزیک هم گام با روایت داستانی خیال‌انگیز. او یک قالب ابتکاری خلق می‌کند که تکرار برمی‌انگیزاند. او در واقع تخیل خود را در این شهر شکل می‌دهد. پاموک داستان را از زمان کودکی خود شروع می‌کند که در یک خانه‌ی قدیمی پوشیده از فرش آغاز می‌شود در این مکان است که او با آگاهی‌هایی غم‌انگیز آشنا می‌شود حسی که تمام مردم شهر را به هم پیوند می‌دهد شهری که جایگاه به جا مانده از شکوه امپراتوری‌ها ویران شده است و سعی دارد به جهان مدرن پیوندد و دروازه‌ی پیوند شرق و غرب باشد. این تصور بر تخیل پاموک چنگ می‌زند و او به معرفی نویسندگان و نقاشان می‌پردازد و از دریچه چشم آن‌ها به شهر استانبول می‌نگرد او در مقابل لحظاتی ویران شده قصرهای فراموش شده خیابان‌های ارواح زنده و از همه مهمتر آب‌های افسانه‌ای سفر حس خود را در مورد مکانی که زانگه پیشینیان او بوده و در این روزها شکوفا شده بیان می‌کند.

درست مانند تصویری از یک مرد جوان اثر جویس او نقشه‌ای از شهر استانبول نشان می‌دهد.

بلافاصله پس از اعلام نام پاموک به عنوان برنده نوبل ۲۰۰۶ در ۱۲ اکتبر ۲۰۰۶ آدام اسمیت یکی از دبیران آکادمی جایزه نوبل تلفنی با او تماس گرفت و گفتگویی کوتاه اما جالب بین آن‌ها انجام شد.

● اورهان - سلام

□ اسمیت - سلام، ممکن است با اورهان پاموک صحبت کنم؟

● صحبت کنید.

□ نام من آدام اسمیت است از شبکه رسمی سازمان نوبل در استکهلم صحبت می‌کنم.

● بله

□ رسم مادر این سازمان این است که گفتگوهای کوتاهی با برنده گان نوبل بلافاصله پس از اعلام اسامی ضبط کنیم.

● بسیار خوب

□ پس اول از همه به شما تبریک می‌گویم

● متشکرم خیلی زیاد، متشکرم افتخار بزرگی است.

□ وقتی خبر را شنیدید چه کار می‌کردید؟

● خواب بودم و یک ساعت قبل فکر می‌کردم که اعلام اسامی برنده نوبل نزدیک است و شاید کسی به من خبر دهد چه کسانی برنده شدند بعد فکر کردم چه کار کنم، کار امروز چیست؟ کمی

خواب آلود بودم سپس تلفن زنگ زد و من فهمیدم ساعت هفت و نیم است و به من گفتند برنده شدم.

□ عجب تلفن شگفت‌انگیزی بوده است. وقتی اسامی را اعلام می‌کنند نشاط زیادی حاکم است.

● واقعا عالی است از شنیدن آن خوشحالم عالی است.

□ ما این مصاحبه را در وب سایت ضبط می‌کنیم شما می‌توانید بعد آن را بخوانید.

● بلافاصله بعد از اعلام اسامی با تعداد زیادی روزنامه‌نگار مواجه شدم از تمام این جزئیات لذت بردم از شما خیلی متشکرم آقا.

□ شما اولین نویسنده ترک هستید که جایزه ادبی نوبل را گرفته است آیا این جایزه برای شما اهمیت خاصی دارد؟

● خب البته برای کشور ترکیه یک حادثه خوب است.

□ امسال برای شما سال پرکاری بود.

● بله

□ در مورد «یک روح افسرده»، شهر استانبول را برای کسانی که هرگز آن را ندیده‌اند چطور توصیف می‌کنید؟

● خواهم گفت یکی از شهرهای تازه مدرن است که مدرنیته خیلی زودتر از آن‌چه انتظار می‌رفت در آن نابود شد. می‌گویم ویرانه‌های

استانبول از نگاه منتقدان ...

«استانبول» شباهت زیادی به مکان هیجان انگیزی دارد که غربی‌ها در ذهن دارند. این شهر همواره با سایه‌ای از اندوه و رنج پوشیده شده بود و رنگ‌هایش برف پوش‌اند. پاموک می‌گوید: از سنین جوانی همیشه فکر می‌کردم جهان بیش از آن است که بتوانم بینم، کتاب استانبول بیش از آن که به تقدیر شکوه طبیعی و معماری شهر بپردازد از یک اندوه نادیدنی و تاثیر آن بر افکار یک مرد جوان خیال‌پرداز می‌گوید. او این اندوه را حس می‌کند اما خلایقیت نظرات نشریات معتبر ادبی جهان و تعدادی از خوانندگان کتاب استانبول بیان شده است.

ناشران هفته‌گی:

رمان نویسنده ترک پاموک تصویر قابل توجه از شهری ارائه می‌دهد که نمایانگر یک تمدن مرده است. نویسنده در سال ۱۹۵۲ متولد شده و در یک خانواده‌ی ثروتمند استانبولی بزرگ شد او شاهد حکومت عثمانی‌ها بوده، سقوط آن‌ها را نیز ناظر بوده است. جزء اصلی کاراکتر مردم شهر استانبول نوعی غم زده‌گی است.

او حوادث هولناک تنگه بسفر را نقل می‌کند و از فروپاشی خانواده‌ی خود می‌گوید بزرگترهای میرند پدر و مادرش با هم سرجنگ دارند و از هم جدا می‌شوند و او باید راه خود را در جهان پیدا کند. این یک سفر ادبی و رنج آور درون یک شهر بزرگ است. او جزئیاتی را در مورد گذشته این شهر به یاد می‌آورد که شامل تضادهای بسیارند، شهری که به گفته فلور پش بینی می‌شود که پایتخت جهان خواهد شد. این شهر، ترکیب عجیبی از تاریخ و مدرنیسم است انباشته از سنت شرقی و پیشرفت غربی.

نقد و نظر

نیویورکر:

این اثر یک قصیده‌ی عاشقانه و غمناک در وصف زادگاه نویسنده است. پاموک در یک خانواده اهل ادبیات بزرگ شد و با مادر زیبا پدر و مادر بزرگش زندگی می‌کرد که همچون نقاشی‌های رنوار، مادری آرام را به نمایش می‌گذاشت آن‌ها در شرایطی زندگی

● بله من چند مقاله هم به انگلیسی در مجلات بین‌المللی نوشته‌ام. مثل تایمز لیتری ساپل منت Times literary supplement البته من یک نویسنده ترک هستم و این زبان را حس می‌کنم. □ درست است به نظرم اندیشه‌هایی هستند که وقتی می‌خواهید آن‌ها را بیان کنید فقط به زبان ترکی برایتان امکان دارد و مطرح کردن آن‌ها به زبان دیگر مشکل است.

● دقیقاً همین طور است. چون اندیشه ترکیب دو چیز است: زبان و تصویر و نیمی از زبان اندیشه است.

□ می‌توانید یک مثال بزنید

● البته ولی نه در روز دریافت جایزه نوبل. □ حق دارید شما مجبور نیستید به هر سؤالی پاسخ دهید.

● بله بسیار خب

□ می‌توانید هر چه دوست دارید بگویید

● خیلی متشکر آقا

□ یک سؤال ساده، این جایزه باعث می‌شود تعداد زیادی از خوانندگان جدید به کتاب‌های شما رجوع کنند پیشنهاد می‌کنید از کجا شروع کنند؟

● این بسته‌گی به خواننده دارد. کسانی که آثار مرا به خاطر برنده شدن جایزه نوبل خریداری می‌کنند می‌توانند از کتاب «نام من قرمز است» شروع کنند و آن‌ها که قبلاً کتاب‌های مرا خوانده‌اند با «کتاب سیاه» ادامه دهند و کسانی که به آثار معاصر علاقه دارند کتاب «برف» را بخوانند.

□ عالی است و اگر خواننده‌گان شما به زبان‌های دیگر غیر از ترکی آشنا باشند می‌توانید بگویید کدام زبان بیش از همه حس آثار شما را منتقل می‌کند؟

● البته انگلیسی، زبان بین‌المللی جهان است و این زبانی است که آثارم را با آن چک کرده‌ام و به مترجم خود افتخار می‌کنم پس فقط ترجمه‌های انگلیسی.

□ خیلی متشکرم

● متشکرم می‌بینید که وظیفه‌ام را به خوبی انجام داده‌ام.

□ البته بسیار خوب - از همکاری شما واقعاً خوشحالم و خیلی متشکرم.

● خداحافظ الان باید گوشی را بگذارم چون همه می‌خواهند با من تماس بگیرند. حالا مسئولیت‌های زیادی دارم.

□ البته همین طور است از این که وقت خودتان را به ما دادید متشکرم به امید دیدار خداحافظ.

● خداحافظ

تضاد بین شرق و غرب بسیار
خطرناک و ترسناک است و
مشکلات زیادی در بیست سال
گذشته پدید آورده است

دقیقاً همین طور است. چون اندیشه
ترکیب دو چیز است: زبان و تصویر
و نیمی از زبان اندیشه است

گذشته باعث افسرده‌گی شهر شده است که در کنارش فقر حاکم است. اما خوشبختانه اکنون وضعیت بهتر شده است.

□ نکته دیگر که در آثار شما به چشم می‌خورد موضوع برخورد فرهنگهاست.

● تضاد بین شرق و غرب بسیار خطرناک و ترسناک است و مشکلات زیادی در بیست سال گذشته پدید آورده است.

□ بسیاری از کاراکترهای شما تحت تاثیر نفوذ چند فرهنگ‌اند آن‌ها نشانگر فرهنگ غرب و شرق با هم هستند، شما این نظر را قبول دارید

● بله

□ آیا فقط به زبان ترکی می‌نویسید؟